

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
БАЊА ЛУКА
Број: 76 0 П 012792 15 Рев
Бања Лука, 16.1.2017. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Биљане Томић, као предсједника вијећа, Росе Обрадовић и Дарка Осмића, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Р.Ј. из С., Н.Г. и О.Ј. из П., ... које заступа С.П., адвокат из Н.Г., ..., против тужених В.Ј. из Г.–Д., Р.Ј. из Д. и М.С. из С., Н.Г., које заступа С.Ш, адвокат из Н.Г., ..., те туженог Д.С. из С., Н.Г., ради утврђења, вриједност спора 20.000,00 КМ, одлучујући о ревизији тужитеља, против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 76 0 П 012792 13 Гж од 15.6.2015. године, на сједници одржаној 16.1.2017. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Новом Граду број 76 0 П 012792 12 П од 13.5.2013. године, одбијен је тужбени захтјев тужитеља да се утврди да тужени немају право наслеђивања заоставштине оставиоца М.Ј. бившег из С., која се састоји од некретнина уписаних у посједовне листове означене у изреци првостепене пресуде, јер да су њихови правни предници П.Ј. (син оставиоца), чији су насљедници тужени В.Ј., супруга (првотужена) и Р.Ј., син (друготужени) и С.С. рођена Ј. (кћи оставиоца), чији су насљедници њени синови М.С. (трећетужени) и Д.С. (четвртотужени), за живота оставиоца намирени у својим насљедним дијеловима и обавезани су тужитељи да накнаде трошкове поступка прво, друго и треће туженима у износу од 3.660,00 КМ.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 76 0 П 012792 13 Гж од 15.6.2015. године жалба тужитеља је одбијена и првостепена пресуда потврђена и одбијен је захтјев тужитеља за накнаду трошкова састава жалбе у износу од 900,00 КМ.

Тужитељи ревизијом побијају другостепену пресуду због повреда одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права и предлажу да се побијана пресуда преиначи и усвоји тужбени захтјев или укине и предмет врати истом суду на поновно суђење.

Тужени у одговору на ревизију тужитеља оспоравају наводе ревизије и предлажу да се иста одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

У овој парници је спор о томе да ли је оставилац покојни М.Ј., за живота располагао својом имовином усменим тестаментом, на начин како то тужитељи тврде - искључењем из насљеђа предника прво и друго тужених П.Ј. (на име уложених средстава у његово школовање) и предника треће и четврто тужених С.С. (по основу урачунавања поклона датих јој за живота оставиоца).

Првостепени суд је на основу проведених доказа утврдио: да је покојни М.Ј. умро 3.3.1967. године и да су иза њега остали законски насљедници првог насљедног реда – синови О.Ј. и Р.Ј. (овдје тужитељи), законски насљедници иза П.Ј., сина оставиоца, који га је надживио (умро 1987. године) – В.Ј. (супруга П., а снаха оставиоца) и Р.Ј. (син П., а унук оставиоца), те законски насљедници иза С.С., кћери оставиоца, која га је надживјела (умрла 2003. године) – М.С и Д.С. (њени синови, а унуци оставиоца). Законски насљедници оставиоца: О.Ј. и Р.Ј. (овдје тужитељи) су у оставинском поступку иза смрти М.Ј. оспорили право треће и четврто туженима на насљеђе (умјесто њихове мајке) заоставштине оставиоца, након чега је рјешењем првостепеног суда број 76 0 О 011173 12 О од 21.9.2012. године тај поступак прекинут и они су упућени да покрену парницу против насљедника Р.Ј. (прво и друготужени) и С.С. (треће и четвртотужени), ради доказивања да насљедницима М.С. и Д.С. не припада право насљеђивања (прво и друго тужени су се у том поступку прихватили својих насљедних дијелова и уступили их у корист трећетуженог) јер да су у погледу својих насљедних дијелова намирили за живота оставиоца поклонима учињеним у корист њихове мајке С.С.. Након тога тужитељи су поднијели тужбу у овој правној ствари дана 25.10.2012. године.

На основу овако утврђених чињеница нижестепени судови су закључили да, у ситуацији када иза оставиоца није остао „писмени траг“ о евентуалном располагању имовином за живота да би, у случају да је оставилац усмену изјаву о распоређивању своје имовине дао прије смрти (умро 1967. године), логично било да се та усмена воља оставиоца већ „провела у дјело“ те да, ако би се и прихватила тврдња тужитеља да је оставилац за живота појединим насљедницима дао поклоне, да би за урачунавање тих поклона у њихов насљедни дио сагласно одредбама Закона о насљеђивању било нужно утврдити вриједност имовине оставиоца и вриједност датих поклона, које чињенице нису утврђене проведеним доказима. Из ових разлога, примјеном процесног правила о терету доказивања (члан 123. и 126. Закона о парничном поступку "Службени гласник Републике Српске", број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП), тужбени захтјев тужитеља су одбили.

Одлуке нижестепених судови су правилне и законите.

На завјештање које је сачињено до дана ступања на снагу сада важећег Закона о насљеђивању („Службени гласник број Републике Српске 1/09) сагласно одредби члана 171. став 2. истог закона, примјењују се прописи који су важиви у вријеме њиховог сачињавања. Како тужитељи тврде да је оставилац покојни М.Ј. располагао усменим тестаментом имовином за живота, а умро је 3.3.1967. године, у смислу наведене законске одредбе у овом поступку се примјењује тада важећи Закон о наслеђивању („Службени лист Федеративне Народне Републике Југославије број 20/55, даље: ЗН).

Према одредби члана 78. став 1. ЗН завјешталац може усменим тестаментом изјавити своју последњу вољу усмено пред два свједока само ако усљед изузетних

прилика није у могућности да сачини писмени тестамент, а усмени тестамент престаје важити протеком 30 дана од престанка изузетних прилика у којима је направљен (став 2. истог члана). Појам „изузетне прилике“ обухвата све околности субјективне и објективне природе због којих завјешталац није могао сачинити писмени тестамент, а постојање таквих прилика оцјењује суд у сваком конкретном случају.

У конкретном случају тужитељи и не тврде да су у вријеме наведеног давања усмене изјаве оставиоца „5 дана пред његову смрт“, како првотужитељ, саслушан као парнична странка у свом исказу наводи, постојале „изузетне прилике“, које предвиђа одредба члана 78. став 1. ЗН.

Тестамент је према одредби члана 67. ЗН строго формални правни акт и законом прописана форма (овдје усмени тестамент), представља један од услова његове правне ваљаности. Зато, у ситуацији када тужитељи и не тврде да су постојале изузетне прилике из поменуте одредбе члана 78. став 1. ЗН за сачињавање усменог тестамена од стране оставиоца М.Ј., који се сагласно истој законској одредби може изјавити усмено пред два свједока, и када у смислу одредбе члана 79. у вези са чланом 73. став 2. ЗН свједоци не могу бити потомци завјештаоца, и под условом да је оставилац „прије своје смрти пред дјецом распоредио своју имовину усменим тестаментом“ (како тужитељи наводе), такав тестамент у смислу напријед наведених законских одредби не би био изјављен у законом прописаној форми.

Слиједом наведеног позивање ревидената на одредбу члана 80. сада важећег Закона о наслеђивању (члан 82. поменутог ЗН који се овдје примјењује), којом је прописано поништење усменог тестамена због недостатка форме као и ревизиони наводи да је усмени тестамент оставиоца (с обзиром да га предници тужених нису у судском поступку побијали), конвалидиран су без значаја за правилност побијане одлуке јер се не може конвалидирати ни поништавати усмени тестамент који није ни изјављен, какав је овдје случај.

Поред наведеног, и под условом да је оставилац располагао имовином усменим тестаментом, тужитељи нису ни доказивали постојање околности из члана 59. став 2. ЗН које би оправдавале урачунавање издатака за даље школовање (послије обавезног школовања) у наслеђни дио предника прво и друго тужених и њихово искључење из наслеђа (иза оставиоца) по основу школовања њиховог оца, као што ни захтјев за искључење из наслеђа треће и четврто тужених (по основу урачунавања поклона датих њиховој мајци за живота оставиоца), не би имао основа у утврђеном чињеничном стању. Ово из разлога што, и када би се узело да „мираз“, о коме говоре тужитељи и помоћ учињена од стране оставиоца представља поклон мајци ових тужених, тужитељи нису проводили доказе ради утврђивања вриједности поклона, која се сагласно одредби члана 57. ЗН утврђује при урачунавању поклона наслеђнику у његов наследњи дио, а на њима је терет доказивања тих чињеница (члан 7. став 1., 102. став 1. и 123. Закона о парничном поступку „Службени гласник Републике Српске“, број 58/03 до 61/13, даље: ЗПП).

Из свега наведеног произлази да чак и да је дата усмена изјава оставиоца о којој говоре тужитељи (имајући у виду све напријед наведено), као таква не би имала правно дејство што значи да се имовина иза смрти оставиоца парничних странака наслеђује, по закону.

Према изложеном побијана пресуда нема недостатака на које се указује у ревизији а ни оних на које овај суд пази по службеној дужности. Зато је ревизија тужитеља одбијена као неоснована на основу одредбе члана 248. ЗПП.

Предсједник вијећа
Биљана Томић

Тачност отправка овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић